

Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a doua)

11 iulie 2013 *

„Apropierea legislațiilor — Proprietate intelectuală — Drept de autor și drepturi conexe — Drept exclusiv de reproducere — Directiva 2001/29/CE — Articolul 5 alineatul (2) litera (b) — Compensatie echitabilă — Aplicarea nediferențiată, dar cu un drept eventual la restituire, a redevenței pentru copia privată destinată finanțării compensației — Distribuirea veniturilor încasate în parte titularilor dreptului și în parte unor instituții cu caracter social sau cultural — Plată dublă a redevenței pentru copia privată în cadrul unei operațiuni transfrontaliere”

În cauza C-521/11,

având ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată în temeiul articolului 267 TFUE de Oberster Gerichtshof (Austria), prin decizia din 20 septembrie 2011, primită de Curte la 12 octombrie 2011, în procedura

Amazon.com International Sales Inc.,

Amazon EU Sàrl,

Amazon.de GmbH,

Amazon.com GmbH, în lichidare,

Amazon Logistik GmbH

împotriva

Austro-Mechana Gesellschaft zur Wahrnehmung mechanisch-musikalischer Urheberrechte Gesellschaft mbH,

CURTEA (Camera a doua),

compusă din doamna R. Silva de Lapuerta (raportor), președinte de cameră, domnii G. Arestis, J.-C. Bonichot, A. Arabadjiev și J. L. da Cruz Vilaça, judecători,

avocat general: domnul P. Mengozzi,

grefier: domnul K. Malacek, administrator,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 6 decembrie 2012,

* Limba de procedură: germana.

luând în considerare observațiile prezentate:

- pentru Amazon.com International Sales Inc., Amazon EU Sàrl, Amazon.de GmbH, Amazon.com GmbH și Amazon Logistik GmbH, de G. Kucsko și de U. Börger, Rechtsanwälte, precum și de B. Van Asbroeck, avocat;
- pentru Austro-Mechana Gesellschaft zur Wahrnehmung mechanisch-musikalischer Urheberrechte Gesellschaft mbH, de M. Walter, Rechtsanwalt, și de U. Sedlacek;
- pentru guvernul austriac, de A. Posch, în calitate de agent;
- pentru guvernul francez, de G. de Bergues și de S. Menez, în calitate de agenți;
- pentru guvernul polonez, de B. Majczyna, de M. Szpunar și de M. Drwięcki, în calitate de agenți;
- pentru guvernul finlandez, de M. Pere, în calitate de agent;
- pentru Comisia Europeană, de J. Samnadda și de F. Bulst, în calitate de agenți,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 7 martie 2013,

pronunță prezenta

Hotărâre

- 1 Cererea de decizie preliminară privește interpretarea articolului 5 alineatul (2) litera (b) din Directiva 2001/29/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 22 mai 2001 privind armonizarea anumitor aspecte ale dreptului de autor și drepturilor conexe în societatea informațională (JO L 167, p. 10, Ediție specială, 17/vol. 1, p. 230).
- 2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între Amazon.com International Sales Inc., Amazon EU Sàrl, Amazon.de GmbH, Amazon.com GmbH, în lichidare, și Amazon Logistik GmbH (denumite în continuare, împreună, „Amazon”), pe de o parte, și Austro-Mechana Gesellschaft zur Wahrnehmung mechanisch-musikalischer Urheberrechte Gesellschaft mbH (denumită în continuare „Austro-Mechana”), pe de altă parte, cu privire la cererea acestora din urmă de plată a remunerației datorate pentru punerea în circulație a unor suporturi de înregistrare, în conformitate cu reglementarea austriacă.

Cadrul juridic

Dreptul Uniunii

- 3 Potrivit considerentelor (10), (11) și (35) ale Directivei 2001/29:
„(10) Autorii sau artiștii interpreți sau executanți trebuie să primească o remunerație adecvată pentru utilizarea operelor lor, pentru a-și putea continua munca creativă și artistică, la fel ca și producătorii, pentru a putea finanța această muncă. Investiția necesară pentru a produce produse ca fonograme, filme sau produse multimedia și servicii, cum ar fi «serviciile la cerere», este considerabilă. Pentru a asigura o astfel de remunerație și pentru a obține un randament satisfăcător al investiției, este necesară o protecție juridică adecvată a drepturilor de proprietate intelectuală.

- (11) Un sistem eficient și riguros de protecție a dreptului de autor și a drepturilor conexe este unul dintre principalele instrumente care garantează creativității și producției culturale europene obținerea resurselor necesare și păstrarea autonomiei și demnității creatorilor și artiștilor interpreți sau executanți.

[...]

- (35) În cazul anumitor excepții sau limitări, titularii drepturilor trebuie să primească o compensație echitabilă pentru a fi despăgubiți corespunzător pentru utilizarea operelor lor sau a altor obiecte protejate. La determinarea formei, a modalităților detaliate și a posibilelor niveluri ale acestei compensații echitabile ar trebui să se țină cont de împrejurările specifice fiecărui caz. În evaluarea acestor împrejurări, un criteriu util ar fi potențialul prejudiciu cauzat titularului de drept prin actul în cauză. În cazul în care titularul dreptului a fost deja plătit în altă formă, de exemplu sub forma unor redevențe din contractul de licență, nu se mai poate face o plată specifică sau separată. Nivelul compensației echitabile ar trebui să țină cont de gradul de utilizare a măsurilor tehnologice de protecție prevăzute prin prezenta directivă. Anumite situații în care prejudiciul cauzat titularului de drept este minim nu pot da naștere unei obligații de plată.”

4 Articolul 2 din directiva menționată prevede:

„Statele membre prevăd dreptul exclusiv de a autoriza sau de a interzice reproducerea directă sau indirectă, temporară sau permanentă, prin orice mijloace și în orice formă, în totalitate sau în parte:

- (a) pentru autori, a operelor lor;
- (b) pentru artiștii interpreți sau executanți, a fixărilor interpretărilor sau execuțiilor lor;
- (c) pentru producătorii de fonograme, a fonogramelor lor;
- (d) pentru producătorii de fonograme, a fonogramelor lor;
- (e) pentru organisme de radiodifuziune sau televiziune, a fixărilor programelor difuzate de acestea, indiferent dacă difuzările se fac prin fir sau prin aer, inclusiv prin cablu sau prin satelit.”

5 Articolul 5 din aceeași directivă, intitulat „Excepții și limitări”, prevede la alineatul (2):

„Statele membre pot să prevadă excepții și limitări de la dreptul de reproducere prevăzut la articolul 2, în următoarele cazuri:

[...]

- (b) pentru reproduceri pe orice suport realizate de către o persoană fizică pentru uz personal și în scopuri care nu sunt direct sau indirect comerciale, cu condiția ca titularii de drepturi să primească compensații echitabile care să țină cont de aplicarea sau neaplicarea măsurilor tehnice menționate la articolul 6 pentru operele sau obiectele protejate în cauză;

[...]”

Dreptul austriac

- 6 Articolul 42 din Legea privind dreptul de autor (Urheberrechtsgesetz) din 9 aprilie 1936 (BGBl. 111/1936), astfel cum a fost modificată prin noua Lege din 2003 privind dreptul de autor (Urheberrechtsgesetz-Novelle 2003, BGBl. I, 32/2003, denumită în continuare „UrhG”), are următorul cuprins:

„(1) Oricine poate realiza copii izolate ale unei opere, pe hârtie sau pe un suport similar, pentru uzul său personal.

[...]

(4) Orice persoană fizică poate realiza copii izolate ale unei opere pe alte suporturi decât cele menționate la alineatul (1), pentru uz personal și în scopuri care nu sunt în mod direct sau indirect comerciale.

[...]”

- 7 Articolul 42b din UrhG prevede:

„(1) În cazul în care, în privința unei opere puse la dispoziția publicului prin difuzare prin unde radio sau care a fost fixată pe un suport de imagini sau de sunet produs în scop comercial, se poate aștepta ca, prin natura sa, aceasta să fie reprodusă, prin fixarea pe un suport de imagini sau de sunet, în scopul utilizării proprii sau private conform articolului 42 alineatele (2)-(7), autorul are dreptul la o remunerație adecvată (remunerație pentru casete neînregistrate) dacă suporturile de înregistrare sunt puse în circulație la nivel național, în scopuri comerciale și cu titlu oneros; sunt considerate suporturi de înregistrare suporturile de imagini sau de sunet neînregistrate, adaptate pentru astfel de reproduceri, ori alte suporturi de imagini sau de sunet destinate acestui scop.

[...]

(3) Următoarele persoane sunt obligate la plata remunerației:

1. în ceea ce privește remunerația pentru casete neînregistrate și pentru aparate, persoana care, pe teritoriul național, introduce pentru prima dată pe piață, în scopuri comerciale și cu titlu oneros, suporturi de înregistrare sau aparate de reproducere;

[...]

(5) Numai societățile de gestiune colectivă a drepturilor de autor pot invoca dreptul la remunerația prevăzută la alineatele (1) și (2).

(6) Societatea de gestiune colectivă este obligată să ramburseze remunerația adecvată:

1. persoanei care exportă în străinătate suporturi de înregistrare sau un aparat de reproducere înainte de vânzarea lor către consumatorul final;
2. persoanei care utilizează suporturile de înregistrare pentru o reproducere cu acordul persoanei îndreptățite; indicii în acest sens sunt suficiente.”

- 8 Articolul 13 din Legea privind societățile de gestiune colectivă (Verwertungsgesellschaftengesetz) din 13 ianuarie 2006 (BGBl. I, 9/2006) prevede:

„(1) Societățile de gestiune colectivă pot crea instituții cu scopuri sociale și culturale pentru titularii drepturilor pe care îi reprezintă și pentru membrii familiilor acestora.

(2) Societățile de gestiune colectivă care invocă dreptul la remunerație pentru casete neînregistrate au obligația de a crea instituții cu scopuri sociale sau culturale și de a plăti acestora 50 % din totalul veniturilor obținute din remunerația respectivă, după deducerea cheltuielilor de gestiune aferente. [...]

(3) Societățile de gestiune colectivă trebuie să instituie reguli fixe cu privire la sumele plătite de instituțiile lor cu scop social și cultural.

(4) În ceea ce privește fondurile plătite instituțiilor sociale și culturale care provin din remunerația pentru casete neînregistrate, cancelarul federal poate să stabilească, prin regulament, împrejurările care pot fi luate în considerare prin regulile care vor fi instituite în temeiul alineatului (3). Acest regulament trebuie printre altele să asigure că:

1. raportul dintre sumele afectate instituțiilor sociale și cele afectate instituțiilor culturale este echilibrat;
2. în ceea ce privește instituțiile sociale, va fi posibil, în primul rând, să fie susținuți individual titularii drepturilor aflați în dificultate;
3. sumele afectate instituțiilor culturale au ca efect promovarea intereselor titularilor drepturilor.”

Litigiul principal și întrebările preliminare

- 9 Austro-Mechana este o societate de gestiune colectivă a drepturilor de autor care exercită drepturile autorilor și ale titularilor drepturilor conexe la plata remunerației pentru suporturi de înregistrare prevăzută la articolul 42b alineatul (1) din UrhG.
- 10 Amazon este un grup internațional care vinde produse prin internet, printre care suporturile de înregistrare menționate în dispoziția respectivă.
- 11 Prin onorarea comenzilor efectuate pe internet de către clienți din Austria care au încheiat contracte, în acest scop, într-o primă etapă cu Amazon.com International Sales Inc., cu sediul în Statele Unite, iar ulterior, începând din luna mai 2006, cu Amazon EU Sàrl, cu sediul în Luxemburg, Amazon a pus în circulație în Austria suporturi de înregistrare, în sensul articolului 42b alineatul 1 din UrhG.
- 12 Austro-Mechana a chemat în judecată Amazon la Handelsgericht Wien pentru plata în solidar a remunerației adecvate, în sensul articolului 42b alineatul (1) din UrhG, pentru suporturile de înregistrare puse în circulație în Austria în cursul anilor 2002-2004.
- 13 Cuantumul remunerației solicitate de Austro-Mechana pentru suporturile de înregistrare puse în circulație în cursul primului semestru al anului 2004 se ridică la 1 856 275 de euro. Pentru restul perioadei la care se referă acțiunea în pretenții, Austro-Mechana a solicitat ca Amazon să fie somată să furnizeze datele contabile necesare pentru a-i permite să își cuantifice creanța.
- 14 Printr-o hotărâre parțială, Handelsgericht Wien a admis cererea de somație și a amânat decizia în ceea ce privește cererea de plată. Întrucât această hotărâre a fost confirmată în apel, Amazon a sesizat Oberster Gerichtshof în calitate de instanță de recurs.

15 În acest context, Oberster Gerichtshof a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:

„1) Există o «compensație echitabilă» în sensul articolului 5 alineatul (2) litera (b) din Directiva 2001/29 în cazul în care:

- a) titularii drepturilor în sensul articolului 2 din directiva menționată sunt titularii dreptului la o remunerație adecvată pe care nu îl pot valorifica decât exclusiv prin intermediul unei societăți de gestiune colectivă față de persoana care pune în circulație pentru prima dată pe teritoriul național, în scopuri comerciale și cu titlu oneros, suporturi de înregistrare care pot fi utilizate pentru reproducerea operelor lor,
- b) acest drept nu depinde de împrejurarea dacă comercializarea se face către intermediari [sau] către persoane fizice ori juridice, pentru utilizarea în alt scop decât cel personal, ori către persoane fizice pentru uz personal,
- c) persoana care utilizează aceste suporturi de înregistrare pentru reproducerea cu autorizarea titularului dreptului sau care le reexportă înainte de a fi vândute utilizatorului final are însă dreptul să solicite societății de gestiune colectivă restituirea remunerației?

2) În cazul unui răspuns negativ la prima întrebare:

- a) există o «compensație echitabilă» în sensul articolului 5 alineatul (2) litera (b) din Directiva 2001/29 în cazul în care dreptul menționat la prima întrebare litera a) nu există decât în ceea ce privește comercializarea către persoane fizice care utilizează suporturile de înregistrare pentru reproducerea în scopuri personale?

- b) În cazul unui răspuns afirmativ la a doua întrebare litera a):

În situația comercializării către persoane fizice, trebuie presupus – până la proba contrară – că acestea vor utiliza suporturile de înregistrare pentru reproducerea în scopuri personale?

3) În cazul unui răspuns afirmativ la prima întrebare sau la a doua întrebare litera a):

Rezultă din articolul 5 din Directiva 2001/29 sau din alte dispoziții ale dreptului Uniunii că dreptul de a solicita, prin intermediul unei societăți de gestiune colectivă, plata unei compensații echitabile nu există în cazul în care respectiva societate este obligată prin lege să direcționeze jumătate din încasări nu către beneficiari, ci către instituții sociale și culturale?

4) În cazul unui răspuns afirmativ la prima sau la a doua întrebare litera a):

Articolul 5 alineatul (2) litera (b) din Directiva 2001/29/CE sau o altă dispoziție din dreptul Uniunii se opune dreptului la compensație echitabilă valorificat prin intermediul unei societăți de gestiune colectivă în cazul în care în alt stat membru a fost deja plătită o remunerație adecvată pentru comercializarea suporturilor de înregistrare (eventual pe baza unui temei juridic contrar dreptului Uniunii)?”

Cu privire la întrebările preliminare

Cu privire la prima întrebare

- 16 Prin intermediul primei întrebări, instanța de trimitere solicită, în esență, să se stabilească dacă articolul 5 alineatul 2 litera (b) din Directiva 2001/29 trebuie interpretat în sensul că se opune reglementării unui stat membru care aplică nediferențiat o redevență pentru copia privată la prima punere în circulație pe teritoriul său, în scopuri comerciale și cu titlu oneros, a suporturilor de înregistrare care pot fi utilizate pentru reproducere, prevăzând, în același timp, un drept la rambursarea redevențelor plătite în ipoteza în care utilizarea finală a acestor suporturi nu se încadrează în situația prevăzută de această dispoziție.
- 17 În această privință, trebuie amintit că, potrivit articolului 2 din directiva menționată, statele membre acordă titularilor drepturilor menționate în această dispoziție dreptul exclusiv de a autoriza sau de a interzice reproducerea directă sau indirectă, temporară sau permanentă, prin orice mijloace și în orice formă, în totalitate sau în parte, a operelor lor, a fixărilor interpretărilor sau execuțiilor lor, a fonogramelor lor, a originalului și copiilor filmelor lor, precum și a fixărilor programelor difuzate prin unde radio.
- 18 Cu toate acestea, în temeiul articolului 5 alineatul (2) litera (b) din aceeași directivă, statele membre pot să prevadă o excepție sau o limitare de la dreptul exclusiv de reproducere menționat pentru reproduceri pe orice suport realizate de o persoană fizică pentru uz personal și în scopuri care nu sunt direct sau indirect comerciale, ceea ce constituie așa-numita „excepție privind copia privată”.
- 19 Curtea a statuat deja că, în cazul în care statele membre decid instituirea unei excepții privind copia privată în dreptul intern, sunt obligate în special să prevadă, în temeiul articolului 5 alineatul (2) litera (b) menționat, plata unei „compensații echitabile” în favoarea titularilor dreptului exclusiv de reproducere (a se vedea Hotărârea din 21 octombrie 2010, Padawan, C-467/08, Rep., p. I-10055, punctul 30, și Hotărârea din 16 iunie 2011, Stichting de Thuiskopie, C-462/09, Rep., p. I-5331, punctul 22).
- 20 Curtea a decis de asemenea că, întrucât dispozițiile Directivei 2001/29 nu reglementează în mod explicit această problemă, statele membre dispun de o largă marjă de apreciere pentru a stabili cine trebuie să achite această compensație echitabilă (a se vedea Hotărârea Stichting de Thuiskopie, citată anterior, punctul 23). Același lucru este valabil în ceea ce privește determinarea formei, a modalităților detaliate și a posibilelor niveluri ale acestei compensații.
- 21 Astfel, în lipsa unor criterii ale dreptului Uniunii suficient de exacte în cuprinsul unei directive pentru a delimita obligațiile care rezultă din aceasta, revine statelor membre sarcina să stabilească pe teritoriul lor criteriile cele mai pertinente pentru a asigura, în limitele impuse de dreptul Uniunii și în special de directiva în cauză, respectarea acesteia din urmă [a se vedea, în ceea ce privește derogarea de la dreptul exclusiv de împrumut public menționat în Directiva 92/100/CEE a Consiliului din 19 noiembrie 1992 privind dreptul de închiriere și de împrumut și anumite drepturi conexe dreptului de autor în domeniul proprietății intelectuale (JO L 346, p. 61, Ediție specială, 17/vol. 1, p. 120), Hotărârea din 26 octombrie 2006, Comisia/Spania, C-36/05, Rec., p. I-10313, punctul 33 și jurisprudența citată].
- 22 Astfel cum se arată în considerentul (35) al Directivei 2001/29, la determinarea formei, a modalităților detaliate și a posibilelor niveluri ale acestei compensații echitabile, ar trebui să se țină cont de împrejurările specifice fiecărui caz.
- 23 În ceea ce privește excepția privind copia privată, prevăzută la articolul 5 alineatul (2) litera (b) din această directivă, Curtea a statuat deja că, din moment ce persoana care a cauzat prejudiciul titularului dreptului exclusiv de reproducere este cea care a realizat, pentru uz personal, reproducerea

unei opere protejate fără a solicita autorizarea prealabilă din partea titularului, revine acestei persoane, în principiu, obligația de a repara prejudiciul legat de reproducerea menționată, prin finanțarea compensației care urmează a fi plătită acestui titular (Hotărârile citate anterior Padawan, punctul 45, și Stichting de Thuiskopie, punctul 26).

- 24 Curtea a admis totuși că, ținând cont de dificultățile practice de identificare a utilizatorilor privați, precum și de obligare a acestora să îi despăgubească pe titularii dreptului exclusiv de reproducere pentru prejudiciul cauzat, statele membre pot institui, pentru a finanța compensația echitabilă, o „redevență pentru copia privată” nu în sarcina persoanelor private vizate, ci a celor care dispun de echipamente, de aparate și de suporturi de reproducere digitală și care, în această calitate, pun respectivele echipamente, aparate și suporturi de reproducere, în drept sau în fapt, la dispoziția persoanelor private sau le furnizează acestora din urmă un serviciu de reproducere. În cadrul unui astfel de sistem, persoanele care dispun de aceste echipamente, aparate și suporturi de reproducere au obligația de a plăti redevența pentru copia privată (Hotărârile citate anterior Padawan, punctul 46, și Stichting de Thuiskopie, punctul 27).
- 25 Curtea a precizat de asemenea că, având în vedere că acest sistem permite debitorilor să repercuteze cuantumul redevenței pentru copia privată asupra prețului de punere la dispoziție a acestor echipamente, aparate și suporturi de reproducere sau asupra prețului serviciului de reproducere furnizat, sarcina redevenței va fi suportată, în definitiv, de utilizatorul privat care achită acest preț, în conformitate cu „echilibrul just” care trebuie găsit între interesele titularilor dreptului exclusiv de reproducere și cele ale utilizatorilor de obiecte protejate (Hotărârea Stichting de Thuiskopie, citată anterior, punctul 28).
- 26 În speță, în sistemul instituit prin articolul 42b din UrhG pentru finanțarea compensației echitabile în sensul articolului 5 alineatul (2) litera (b) din Directiva 2001/29, redevența pentru copia privată este în sarcina persoanelor care pun în circulație, în scopuri comerciale și cu titlu oneros, suporturi de înregistrare care pot fi utilizate pentru reproducere.
- 27 În principiu, un astfel de sistem, după cum s-a arătat deja la punctul 25 din prezenta hotărâre, permite debitorilor să repercuteze cuantumul acestei redevențe asupra prețului de vânzare a acestor suporturi, astfel încât sarcina redevenței să fie suportată, în cele din urmă, în conformitate cu cerința „echilibrului just”, de utilizatorul privat care achită acest preț, presupunând că un astfel de utilizator este destinatarul final.
- 28 Astfel, Curtea a statuat că un sistem de finanțare a compensației echitabile precum cel prezentat la punctele 24 și 25 din prezenta hotărâre nu este compatibil cu cerințele „echilibrului just” menționat decât dacă echipamentele, aparatele și suporturile de reproducere în discuție pot fi utilizate în scopul realizării de copii private și, prin urmare, pot cauza un prejudiciu autorului operei protejate. Având în vedere aceste exigențe, există, așadar, o legătură necesară între aplicarea redevenței pentru copia privată cu privire la respectivele echipamente, aparate și suporturi de reproducere digitală și utilizarea acestora din urmă în scopul reproducerii private, astfel încât aplicarea nediferențiată a acestei redevențe cu privire la toate tipurile de echipamente, de aparate și de suporturi de reproducere digitală, inclusiv în ipoteza în care acestea sunt achiziționate de alte persoane decât persoanele fizice, în scop vădit diferit de cel al realizării de copii private, se dovedește a fi neconformă cu articolul 5 alineatul (2) din Directiva 2001/29 (Hotărârea Padawan, citată anterior, punctele 52 și 53).
- 29 Or, sistemul în discuție în litigiul principal echivalează cu aplicarea fără distincție a redevenței pentru copia privată pentru suporturile de înregistrare care pot fi utilizate pentru reproducere, inclusiv în ipoteza în care utilizarea finală a acestora nu intră în situația prevăzută la articolul 5 alineatul (2) litera (b) din Directiva 2001/29.

- 30 Se ridică, aşadar, problema dacă, într-o astfel de ipoteză, dreptul la rambursarea redevenţei plătite permite restabilirea „echilibrului just” care trebuie găsit, potrivit cerinţelor Directivei 2001/29, între interesele titularilor dreptului exclusiv de reproducere şi cele ale utilizatorilor de obiecte protejate.
- 31 În această privinţă, trebuie să se constate că sistemul de finanţare a compensaţiei echitabile care constă în aplicarea nediferenţiată a unei redevenţe pentru copia privată la punerea în circulaţie, în scopuri comerciale şi cu titlu oneros, a suporturilor de înregistrare care pot fi utilizate pentru reproducere, însoţită, în acelaşi timp, de un astfel de drept la rambursare, în măsura în care acesta din urmă este efectiv şi nu face ca restituirea redevenţei plătite să fie excesiv de dificilă, se poate dovedi conform cu articolul 5 alineatul (2) litera (b) din Directiva 2001/29 în cazul în care dificultăţile practice evocate la punctul 24 din prezenta hotărâre sau alte dificultăţi similare justifică o astfel de aplicare.
- 32 Astfel, în cazul în care un stat membru a instituit excepţia privind copia privată în dreptul intern, este ținut să asigure, conform competenţei sale teritoriale, perceperea efectivă a compensaţiei echitabile în vederea despăgubirii pentru prejudiciul suferit de titularii dreptului exclusiv de reproducere din cauza reproducerii unor opere protejate, realizată de utilizatori finali care au reşedinţa pe teritoriul acestui stat (a se vedea în acest sens Hotărârea Stichting de Thuiskopie, citată anterior, punctul 36). Astfel, în cazul în care o astfel de percepere prezintă dificultăţi, statul membru în cauză are de asemenea obligaţia de a le depăşi, ținând seama de împrejurările specifice fiecărui caz.
- 33 Cu toate acestea, în cazul în care nu există dificultăţi practice sau în cazul în care acestea nu sunt suficiente, lipseşte legătura necesară dintre aplicarea redevenţei pentru copia privată cu privire la suporturi, pe de o parte, şi utilizarea acestora din urmă în scopul reproducerii private, pe de altă parte, astfel încât aplicarea nediferenţiată a acestei redevenţe nu este justificată şi nu corespunde „echilibrului just” care trebuie găsit între interesele titularilor menţionaţi şi cele ale utilizatorilor de obiecte protejate.
- 34 Este de competenţa instanţei naţionale să verifice, ținând seama de împrejurările specifice fiecărui sistem naţional şi de limitele impuse prin Directiva 2001/29, dacă dificultăţi practice justifică un astfel de sistem de finanţare a compensaţiei echitabile şi, în caz afirmativ, dacă dreptul la rambursarea eventualelor redevenţe plătite în afara situaţiei menţionate la articolul 5 alineatul (2) litera (b) din Directiva 2001/29 este efectiv şi nu face ca restituirea acestor redevenţe să fie excesiv de dificilă.
- 35 În speţă, instanţa de trimitere trebuie să verifice, în primul rând, dacă aplicarea nediferenţiată a redevenţei pentru copia privată la punerea în circulaţie, în scopuri comerciale şi cu titlu oneros, a suporturilor de înregistrare care pot fi utilizate pentru reproducere corespunde, în toate cazurile, unor dificultăţi practice suficiente. În acest context, va trebui să se țină seama de întinderea, de eficienţa, de disponibilitatea, de publicitatea şi de simplitatea utilizării scutirii *a priori* evocate de Austro-Mechana în observaţiile scrise şi în cursul şedinţei.
- 36 În al doilea rând, instanţa de trimitere trebuie de asemenea să verifice că întinderea, eficienţa, disponibilitatea, publicitatea şi simplitatea utilizării dreptului la rambursare permit atenuarea eventualelor dezechilibre create de sistem pentru a răspunde dificultăţilor practice constatate. În această privinţă, trebuie să se arate că însăşi instanţa de trimitere subliniază faptul că situaţiile de rambursare nu se limitează la cele menţionate expres la articolul 42b alineatul (6) din UrhG.
- 37 Având în vedere cele de mai sus, trebuie să se răspundă la prima întrebare că articolul 5 alineatul (2) litera (b) din Directiva 2001/29 trebuie interpretat în sensul că nu se opune reglementării unui stat membru care aplică nediferenţiat o redevenţă pentru copia privată la prima punere în circulaţie pe teritoriul său, în scopuri comerciale şi cu titlu oneros, a suporturilor de înregistrare care pot fi utilizate pentru reproducere, prevăzând, în acelaşi timp, un drept la rambursarea redevenţelor plătite în ipoteza în care utilizarea finală a acestor suporturi nu se încadrează în situaţia prevăzută de dispoziţia menţionată, atunci când dificultăţi practice justifică un astfel de sistem de finanţare a compensaţiei echitabile şi acest drept la rambursare este efectiv şi nu face ca restituirea redevenţei

plătite să fie excesiv de dificilă, aspect a cărui verificare este de competența instanței de trimitere, ținând seama de împrejurările specifice fiecărui sistem național și de limitele impuse prin această directivă.

Cu privire la a doua întrebare

- 38 Întrucât a doua întrebare este subordonată primei și răspunsul la aceasta depinde de aprecierea instanței de trimitere, trebuie să se răspundă de asemenea la a doua întrebare.
- 39 Prin intermediul celei de a doua întrebări, instanța de trimitere solicită, în esență, să se stabilească dacă articolul 5 alineatul (2) litera (b) din Directiva 2001/29 trebuie interpretat în sensul că se opune stabilirii de către un stat membru a unei prezumții relative privind uzul personal al suporturilor de înregistrare care pot fi utilizate pentru reproducere, în cazul comercializării acestora către persoane fizice, în cadrul unui sistem de finanțare a compensației echitabile prevăzute la această dispoziție prin intermediul unei redevențe pentru copia privată în sarcina persoanelor care realizează prima punere în circulație a acestor suporturi, în scopuri comerciale și cu titlu oneros, pe teritoriul acestuia.
- 40 În această privință, trebuie să se constate că, în cadrul marjei de apreciere largi de care dispun statele membre pentru determinarea formei, a modalităților detaliate și a posibilelor niveluri ale acestei compensații, le este permis să prevadă prezumții, în special, astfel cum s-a amintit la punctul 32 din prezenta hotărâre, în cazul în care perceperea efectivă a compensației echitabile în vederea despăgubirii pentru prejudiciul suferit de titularii dreptului exclusiv de reproducere pe teritoriul lor prezintă dificultăți.
- 41 În cadrul sistemelor de finanțare similare celui instituit prin articolul 42b din UrhG, Curtea a statuat deja că, întrucât au fost puse la dispoziția persoanelor fizice, pentru uz personal, suporturi de înregistrare care pot fi utilizate pentru reproducere, nu este nicidecum necesar să se demonstreze că acestea au realizat în mod efectiv copii private cu ajutorul respectivelor suporturi și că au cauzat, astfel, efectiv un prejudiciu titularilor dreptului exclusiv de reproducere, dat fiind faptul că se prezumă în mod legitim că persoanele fizice menționate beneficiază integral de această punere la dispoziție, altfel spus se consideră că exploatează toate funcțiile îndeplinite de respectivele suporturi, inclusiv funcția de reproducere (Hotărârea Padawan, citată anterior, punctele 54 și 55).
- 42 Astfel, simpla capacitate a suporturilor de înregistrare de a realiza copii este suficientă pentru a justifica aplicarea redevenței pentru copia privată, cu condiția ca respectivele suporturi să fi fost puse la dispoziția persoanelor fizice în calitate de utilizatori privați (Hotărârea Padawan, citată anterior, punctul 56).
- 43 Or, ținând seama de dificultățile practice în legătură cu determinarea scopului personal al folosirii unui suport de înregistrare care poate fi utilizat pentru reproducere, stabilirea unei prezumții relative privind un astfel de uz cu ocazia punerii la dispoziția unei persoane fizice a acestui suport este, în principiu, justificată și corespunde „echilibrului just” care trebuie găsit între interesele titularilor dreptului exclusiv de reproducere și cele ale utilizatorilor de obiecte protejate.
- 44 Este de competența instanței naționale să verifice, ținând seama de circumstanțele specifice fiecărui sistem național și de limitele impuse prin Directiva 2001/29, dacă dificultăți practice în legătură cu determinarea scopului personal al utilizării suporturilor în cauză justifică stabilirea unei astfel de prezumții și, în orice caz, dacă prezumția prevăzută nu are ca rezultat impunerea redevenței pentru copia privată în ipoteze în care utilizarea finală a acestor suporturi rămâne, în mod vădit, în afara situației menționate la articolul 5 alineatul (2) litera (b) din Directiva 2001/29.

45 În aceste condiții, trebuie să se răspundă la a doua întrebare că articolul 5 alineatul (2) litera (b) din Directiva 2001/29 trebuie interpretat în sensul că, în cadrul unui sistem de finanțare a compensației echitabile prevăzute la această dispoziție prin intermediul unei redevențe pentru copia privată în sarcina persoanelor care realizează prima punere în circulație, pe teritoriul statului membru în cauză, în scopuri comerciale și cu titlu oneros, a suporturilor de înregistrare care pot fi utilizate pentru reproducere, dispoziția menționată nu se opune stabilirii de către acest stat membru a unei prezumții relative privind uzul personal al acestor suporturi, în cazul comercializării lor către persoane fizice, atunci când dificultăți practice în legătură cu determinarea scopului personal al utilizării suporturilor în cauză justifică stabilirea unei astfel de prezumții și în măsura în care prezumția prevăzută nu are ca rezultat impunerea redevenței pentru copia privată în ipoteze în care utilizarea finală a acestor suporturi rămâne, în mod vădit, în afara situației menționate în aceeași dispoziție.

Cu privire la a treia întrebare

46 Prin intermediul celei de a treia întrebări, instanța de trimitere solicită, în esență, să se stabilească dacă articolul 5 alineatul (2) litera (b) din Directiva 2001/29 trebuie interpretat în sensul că dreptul la compensația echitabilă menționată în această dispoziție – sau redevența pentru copia privată destinată finanțării acestei compensații – poate fi exclus în virtutea faptului că jumătate din veniturile obținute din compensație sau din redevența menționată nu sunt plătite direct titularilor acestei compensații, ci unor instituții sociale și culturale înființate în beneficiul acestor titulari.

47 În această privință, trebuie să se amintească faptul că modul de concepere și nivelul compensației echitabile în sensul articolului 5 alineatul (2) litera (b) din Directiva 2001/29 au legătură cu prejudiciul care rezultă pentru titularii dreptului exclusiv de reproducere din reproducerea neautorizată, pentru uz personal, a operelor lor protejate. Din această perspectivă, compensația echitabilă trebuie considerată drept contraprestația prejudiciului cauzat acestor titulari și trebuie, așadar, în mod obligatoriu să fie calculată pe baza criteriului prejudiciului cauzat acestora prin introducerea excepției privind copia privată (a se vedea Hotărârea Padawan, citată anterior, punctele 40 și 42).

48 Pe de altă parte, Curtea a constatat deja că, în ceea ce privește dreptul la compensația echitabilă care revine titularilor dreptului exclusiv de reproducere în temeiul excepției privind copia privată, nu rezultă din nicio dispoziție a Directivei 2001/29 că legiuitorul Uniunii ar fi avut în vedere posibilitatea beneficiarilor dreptului la această compensație de a renunța la acesta (Hotărârea din 9 februarie 2012, Luksan, C-277/10, punctul 105).

49 Cu toate acestea, astfel cum a subliniat avocatul general la punctul 76 din concluzii, Directiva 2001/29 nu impune statelor membre care au introdus excepția privind copia privată în dreptul național să asigure titularilor dreptului la compensația echitabilă menționată plata în numerar în întregime a acesteia și nici nu interzice acestor state membre să prevadă, în cadrul marjei largi de apreciere de care dispun, acordarea unei părți din aceasta sub forma unei compensații indirecte.

50 În această privință, faptul că compensația echitabilă trebuie considerată drept contraprestația prejudiciului cauzat titularilor dreptului exclusiv de reproducere prin introducerea excepției privind copia privată și faptul că aceasta trebuie, așadar, să fie calculată în mod obligatoriu pe baza acestui prejudiciu nu se opun ca o parte din veniturile destinate compensației echitabile să fie plătite indirect titularilor drepturilor, prin intermediul instituțiilor sociale și culturale înființate în beneficiul lor.

51 Astfel, după cum a arătat avocatul general la punctul 76 din concluzii, sistemele de remunerare pentru copia privată sunt, la ora actuală, în mod inevitabil imprecise în ceea ce privește cea mai mare parte a suporturilor de înregistrare, întrucât în prezent este imposibil să se stabilească, în practică, ce operă a fost produsă de care utilizator și pe ce suport.

- 52 Pe de altă parte, trebuie arătat că un astfel de sistem de încasare indirectă a compensației echitabile de către titularii dreptului asupra acesteia corespunde unuia dintre obiectivele protecției juridice adecvate a drepturilor de proprietate intelectuală urmărite prin Directiva 2001/29, care este, astfel cum rezultă din considerentele (10) și (11) ale acestei directive, acela de a garanta creației și producției culturale europene obținerea resurselor necesare care le permit continuarea muncii creative și artistice, precum și păstrarea autonomiei și demnității creatorilor și a artiștilor interpreți.
- 53 În consecință, faptul că o parte din veniturile destinate compensației echitabile în sensul articolului 5 alineatul (2) litera (b) din Directiva 2001/29 sunt destinate instituțiilor sociale și culturale înființate în beneficiul titularilor dreptului la această compensație nu este, în sine, contrar obiectului compensației menționate, în măsura în care titularii dreptului beneficiază în mod efectiv de aceste instituții sociale și culturale și modalitățile de funcționare a acestor instituții nu sunt discriminatorii, aspect a cărui verificare este de competența instanței de trimitere.
- 54 Astfel, nu ar fi conform cu obiectul acestei compensații ca de instituțiile menționate să beneficieze alte persoane decât titularii drepturilor sau ca persoanele care nu dispun de cetățenia statului membru în cauză să fie excluse, în drept sau în fapt, de la acest beneficiu.
- 55 Având în vedere considerațiile de mai sus, trebuie să se răspundă la a treia întrebare că articolul 5 alineatul (2) litera (b) din Directiva 2001/29 trebuie interpretat în sensul că dreptul la compensația echitabilă menționată în această dispoziție – sau redevența pentru copia privată destinată finanțării acestei compensații – nu poate fi exclus în virtutea faptului că jumătate dintre veniturile obținute din compensația sau din redevența menționată nu sunt plătite direct titularilor dreptului la această compensație, ci unor instituții sociale și culturale înființate în beneficiul acestor titulari, în măsura în care titularii dreptului beneficiază în mod efectiv de aceste instituții sociale și culturale și modalitățile de funcționare a acestora nu sunt discriminatorii, aspect a cărui verificare este de competența instanței de trimitere.

Cu privire la a patra întrebare

- 56 Prin intermediul celei de a patra întrebări, instanța de trimitere solicită, în esență, să se stabilească dacă articolul 5 alineatul (2) litera (b) din Directiva 2001/29 trebuie interpretat în sensul că obligația impusă de un stat membru de a achita, cu ocazia punerii în circulație în scopuri comerciale și cu titlu oneros a suporturilor de înregistrare care pot fi utilizate pentru reproducere, o redevență pentru copia privată destinată finanțării compensației echitabile prevăzute de această dispoziție poate fi exclusă ca urmare a faptului că o redevență similară a fost deja plătită în alt stat membru.
- 57 În această privință, trebuie amintit că articolul 5 alineatul (2) litera (b) din Directiva 2001/29 impune statului membru care a instituit excepția privind copia privată în dreptul intern o obligație de rezultat, în sensul că acest stat este ținut să asigure, în cadrul competențelor sale, perceperea efectivă a compensației echitabile destinate despăgubirii titularilor dreptului exclusiv de reproducere afectați de prejudiciul suferit, în special dacă acesta a luat naștere pe teritoriul statului membru menționat (Hotărârea Stichting de Thuiskopie, citată anterior, punctul 34).
- 58 Având în vedere că, în principiu, utilizatorilor finali care realizează, pentru uz personal, reproducerea unei opere protejate fără să solicite autorizarea prealabilă din partea titularului dreptului exclusiv de reproducere și care, în consecință, cauzează un prejudiciu acestuia din urmă, le revine obligația de a-l repara, se poate prezuma că prejudiciul care trebuie reparat s-a produs pe teritoriul statului membru în care acești utilizatori finali au reședința (Hotărârea Stichting de Thuiskopie, citată anterior, punctul 35).

- 59 În consecință, în cazul în care un stat membru a instituit excepția privind copia privată în dreptul intern, iar utilizatorii finali care realizează în scop personal reproducerea unei opere protejate au reședința pe teritoriul acestuia, statul membru menționat este ținut să asigure, conform competenței sale teritoriale, perceperea efectivă a compensației echitabile în vederea despăgubirii pentru prejudiciul suferit de titularii dreptului exclusiv de reproducere pe teritoriul acestui stat (Hotărârea Stichting de Thuiskopie, citată anterior, punctul 36).
- 60 Pe de altă parte, trebuie amintit că sistemul de percepere ales de statul membru în cauză nu îl poate exonera pe acesta din urmă de obligația de rezultat care îi impune garantarea plății efective, în favoarea titularilor dreptului exclusiv de reproducere afectați, a unei compensații echitabile ca despăgubire pentru prejudiciul produs pe teritoriul său (Hotărârea Stichting de Thuiskopie, citată anterior, punctul 39).
- 61 În această privință, nu are niciun efect asupra acestei obligații împrejurarea că, în cazul unor contracte negociate la distanță, vânzătorul profesionist care pune la dispoziția cumpărătorilor rezidenți pe teritoriul acestui stat membru, în calitate de utilizatori finali, echipamente, aparate sau suporturi de reproducere este stabilit în alt stat membru (Hotărârea Stichting de Thuiskopie, citată anterior, punctul 40).
- 62 Ținând cont de faptul că, astfel cum s-a amintit la punctul 47 din prezenta hotărâre, compensația echitabilă trebuie considerată drept contraprestația prejudiciului cauzat titularilor dreptului exclusiv de reproducere prin introducerea excepției privind copia privată și de faptul că aceasta trebuie, așadar, să fie calculată obligatoriu pe baza acestui prejudiciu, nu se poate susține în mod valabil că transferul dintr-un stat membru către alt stat membru al suporturilor de înregistrare care pot fi utilizate pentru reproducere poate să agraveze prejudiciul cauzat acestor titulari.
- 63 Astfel, articolul 5 alineatul (2) litera (b) din Directiva 2001/29 nu prevede o compensație echitabilă pentru punerea în circulație a suporturilor de înregistrare care pot fi utilizate pentru reproducere, ci pentru reproducerea în sine pe orice suport realizată de către o persoană fizică pentru uz personal și în scopuri care nu sunt direct sau indirect comerciale. Or, o astfel de reproducere nu se produce în virtutea transferului dintr-un stat membru către alt stat membru al suporturilor de înregistrare care pot fi utilizate pentru reproducere.
- 64 Dat fiind că statul membru care a instituit excepția privind copia privată în dreptul intern, unde au reședința utilizatorii finali care realizează, pentru uz personal, reproducerea unei opere protejate, este ținut să asigure, conform competenței sale teritoriale, perceperea efectivă a compensației echitabile în vederea despăgubirii pentru prejudiciul suferit de titularii dreptului, faptul că o redevență destinată finanțării acestei compensații a fost deja plătită în alt stat membru nu poate fi invocat pentru înlăturarea plății, în primul stat membru, a acestei compensații sau a redevenței destinate finanțării acesteia.
- 65 Cu toate acestea, persoana care a plătit în prealabil această redevență într-un stat membru care nu este competent din punct de vedere teritorial poate să solicite restituirea acesteia, potrivit dreptului său național.
- 66 Având în vedere cele de mai sus, trebuie să se răspundă la a patra întrebare că articolul 5 alineatul (2) litera (b) din Directiva 2001/29 trebuie interpretat în sensul că obligația impusă de un stat membru de a achita, cu ocazia punerii în circulație în scopuri comerciale și cu titlu oneros a suporturilor de înregistrare care pot fi utilizate pentru reproducere, o redevență pentru copia privată, destinată finanțării compensației echitabile prevăzute de această dispoziție, nu poate fi exclusă ca urmare a faptului că o redevență similară a fost deja plătită în alt stat membru.

Cu privire la cheltuielile de judecată

- 67 Întrucât, în privința părților din litigiul principal, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a doua) declară:

- 1) **Articolul 5 alineatul (2) litera (b) din Directiva 2001/29/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 22 mai 2001 privind armonizarea anumitor aspecte ale dreptului de autor și drepturilor conexe în societatea informațională trebuie interpretat în sensul că nu se opune reglementării unui stat membru care aplică nediferențiat o redevență pentru copia privată la prima punere în circulație pe teritoriul său, în scopuri comerciale și cu titlu oneros, a suporturilor de înregistrare care pot fi utilizate pentru reproducere, prevăzând, în același timp, un drept la rambursarea redevențelor plătite în ipoteza în care utilizarea finală a acestor suporturi nu se încadrează în situația prevăzută de dispoziția menționată, atunci când dificultăți practice justifică un astfel de sistem de finanțare a compensației echitabile și acest drept la rambursare este efectiv și nu face ca restituirea redevenței plătite să fie excesiv de dificilă, aspect a cărui verificare este de competența instanței de trimitere, ținând seama de împrejurările specifice fiecărui sistem național și de limitele impuse prin această directivă.**
- 2) **Articolul 5 alineatul (2) litera (b) din Directiva 2001/29 trebuie interpretat în sensul că, în cadrul unui sistem de finanțare a compensației echitabile prevăzute la această dispoziție prin intermediul unei redevențe pentru copia privată în sarcina persoanelor care realizează prima punere în circulație, pe teritoriul statului membru în cauză, în scopuri comerciale și cu titlu oneros, a suporturilor de înregistrare care pot fi utilizate pentru reproducere, dispoziția menționată nu se opune stabilirii de către acest stat membru a unei prezumții relative privind uzul personal al acestor suporturi, în cazul comercializării lor către persoane fizice, atunci când dificultăți practice în legătură cu determinarea scopului personal al utilizării suporturilor în cauză justifică stabilirea unei astfel de prezumții și în măsura în care prezumția prevăzută nu are ca rezultat impunerea redevenței pentru copia privată în ipoteze în care utilizarea finală a acestor suporturi rămâne, în mod vădit, în afara situației menționate în aceeași dispoziție.**
- 3) **Articolul 5 alineatul (2) litera (b) din Directiva 2001/29 trebuie interpretat în sensul că dreptul la compensația echitabilă menționată în această dispoziție – sau redevența pentru copia privată destinată finanțării acestei compensații – nu poate fi exclus în virtutea faptului că jumătate dintre veniturile obținute din compensația sau din redevența menționată nu sunt plătite direct titularilor dreptului la această compensație, ci unor instituții sociale și culturale înființate în beneficiul acestor titulari, în măsura în care titularii dreptului beneficiază în mod efectiv de aceste instituții sociale și culturale și modalitățile de funcționare a acestora nu sunt discriminatorii, aspect a cărui verificare este de competența instanței de trimitere.**
- 4) **Articolul 5 alineatul (2) litera (b) din Directiva 2001/29 trebuie interpretat în sensul că obligația impusă de un stat membru de a achita, cu ocazia punerii în circulație în scopuri comerciale și cu titlu oneros a suporturilor de înregistrare care pot fi utilizate pentru reproducere, o redevență pentru copia privată, destinată finanțării compensației echitabile prevăzute de această dispoziție, nu poate fi exclusă ca urmare a faptului că o redevență similară a fost deja plătită în alt stat membru.**

Semnături